

Helsingforsbesök

Tre finska arbetsplatser

Tre kamrater från SEKO Posten besökte i början av december våra systerterminaler i Helsingfors: Atkos reklamcentral, Vantaa Logistikcentrum och Paasila brevterminal. PO Brandeker, Jan-Eric Rönnqvist och Bo Enar Karlsson rapporterar i text och bild.

Reklam först

Vi började med att besöka en gruppreklamcentral som drivs av finska Postens bolag Atkos. Skillnaden i verksamhet består däri att de bara producerar adresserad reklam som antingen kuverteras eller förses med plastomslag. Maskinerna liknar våra, men är av något äldre datum. I samma lokal, men avskild därifrån finns såväl en enhet som använder arkmatad ePP-utrustning som ett externt tryckeri. Finska Posten köpte nyligen ännu ett reklamproducerande företag och efter införlivandet av deras maskiner är interlogistiken i Atkoslokalen inte lätt överblickbar. Ett stort höglager finns bortom produktionshallen.

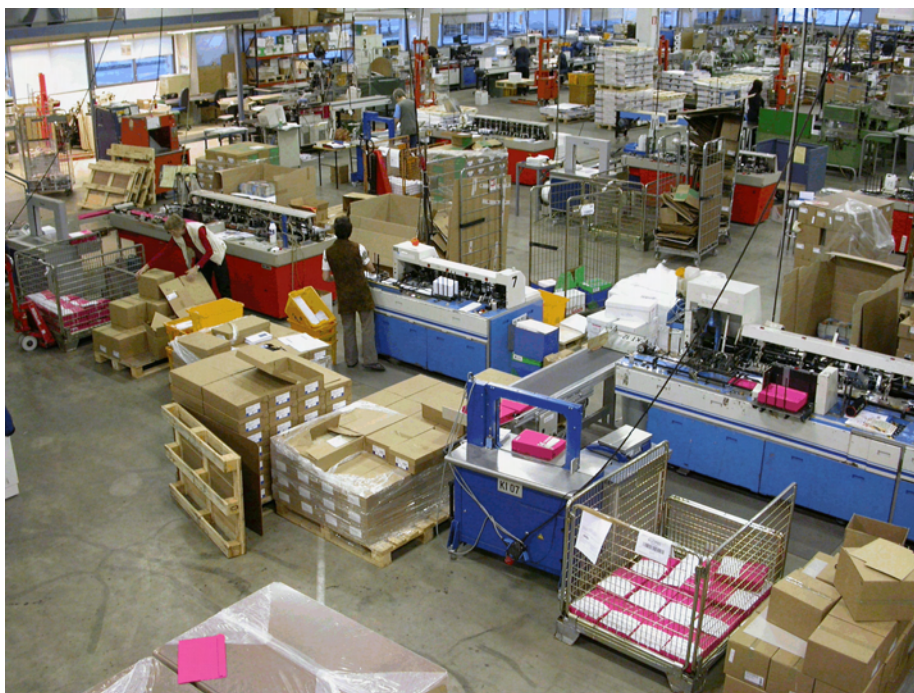
Arbetsställningar vid arbetsplatserna är i stort sämre jämfört med våra. Det saknas möjlighet att höja eller sänka arbetsbord eller plattformar intill maskinerna. Inmatningar till maskiner är i några fall bättre, i andra fall lika problematiska som hos våra grm-maskiner.

Utmatningar och lastning i finska storcontainer (s.k. häckar) är besvärliga. Stor uppmärksamhet krävs då trucktrafik förekommer nära maskinarbetsplatser. En speciell enhet finns det för manuell hantering av särskilda (reklam-) produkter som kuverteras. Även där saknas lyfthjälpmiddel.

Pausrum- och personalmatsal i anslutning till produktionshallen har fin service och stort utbud.

Paketterterminalen

Även Logistikcentrum, som finländare benämner det, ligger nära Vantaa, Helsingfors flygplats. Mitt emot den (bara sorteringsdelen!) 26 000 kvm stora terminalen kommer om några år även en ny brevterminal att ligga och till dess har man

Bladningscentralen

fri sikt mot den ena landningsbanan.

Logistikcentrum har en u-format lösning, där tyska Postens DHL-bolag har verksamhet i en del av terminalen. Byggnaden är hög och luftig. Kraftiga stålbalkar bär upp taket och ger möjlighet att hänga själva paketmaskinen i taket. Denna konstruktion möjliggör bättre framkomlighet runt inmatningar och nedsläpp, då antalet stödjande pelare (till skillnad från de tre nya svenska paketterterminalerna) kan minimeras. Temperaturen på sommaren lär bli hög, men Finland har bestämmelser, där pauser förlängs vid vissa temperaturer.

Ingen löslastning

I Finland förekommer inte löslastning som metod. Istället används 'häckar', en robust lastbärare utan hjul som väger 100 kg (= tara) och kan lasta 900 kg netto. Dessutom kan man stapla ytterligare en "häck" ovanpå. "Häcken" är lätt demonterbar, men dess fyra sidodelar är tunga (runt tio kilon?). I Vantaa görs försök med en behållarlyftare som kan lyfta två något mindre behållare, men personalen verkar inte förtjust i denna. Behållartömmare finns överhuvudtaget inte på denna terminal. Däremot testas de sen en tid tillbaka en Vaculexuglyft liknande den vi kommer att få i paketterterminalerna.

Kodningsstativ och -plattor liknar våra;

möjlighet att sitta bekvämt/rätt intill maskinen är lika begränsade, då utrymme saknas för ben att komma närmare bandet. Som fotstöd använder man - såsom ofta i Sverige - upp- och nervända lådor.

Täta portar

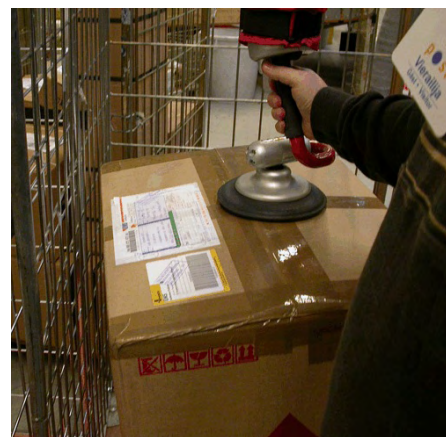
Maskinen har kapacitet för 20 000 paket i timmen, 24 inmatnings- och kodningsstationer, samt fyra streckodsläsare och punkter för volymmätning. Utsortering kan ske i 800 riktningar. 127 täta lastportar finns. Utrikespaket sorteras i intilliggande lokal och delar buller- och klimatproblematik med DHL-delen.

280 anställda jobbar på terminalen i tre skift, varav 40 procent är deltidare. Personal matsalen är av hög klass, ljus och modernt inredd. Eftersom alla tar rast samtidigt störs man inte heller av maskinbullret, vilket - eftersom terminalen bara har fem år på nacken - fortfarande är lågt (Crisplantmaskin).

Paasila sist

I Östra Böle, två mil sydsydväst om flygplatsen och några kilometer från centrum, ligger den stora brevterminalen, som nuförtiden även härbärgerar ePP-produktion, vilken dock drivs under Atkos regi. Paket sorteras sen fem år i Vantaa, men denna decemberdag kunde vi bevittna att

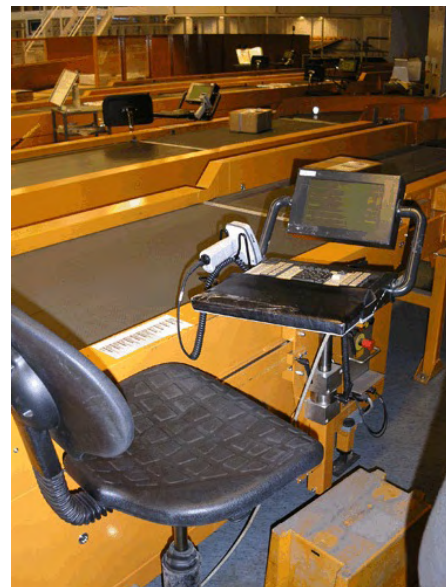
man inom brevterminalens klumpenhet pga. stora volymer stödsorterade paket. Då kom en äldre paketupptömmare väl till pass!

Utrymmet på klumpplanet är väl tilltaget, men själva maskinen klart bullrig. Intill varje stup finns ett antal "häckar" uppställda för sortering. Precis som i paketterminalen orsakar det en mängd trucktrafik.

Arbetet i Direktinlämningen liknar förstås det i våra brevterminaler. Man skannar in följesedlar, väger och kontrollerar angivna uppgifter. Finska småbehållare rymmer bara tre lådstaplar och har två gummiband med hakar på framsidan. Inga robotar finns för lossning eller lastning. Mycket arbete sker därför i ergonomisk knepiga arbetsställningar. Så fick vi se hur två unga kamrater utan hjälpmedel fick lådlägga tusentals försändelser som levererats på plastade (?) pallar.

Överst tv: Logistikterminalen. Ovan: FSM. Överst th: "Häckarna". Mitt th: Vaculex. Nederst th: Kodningsplats vid PSM:en.

Handskfack

På övre planet hittar man brevresning och -sortering. Vi började med att titta på en äldre resningsmaskin där försändelser efter utsortering av format mm., ställs horisontellt - åtskilda genom pinnar - på ett band för vidaretransport till stämpelmaskinen. Även här saknas möjligheter att justera intelliganda sorteringsfack i höjd. Uppptömning av lådtömningspost sker ur speciella säckar, vilka försedda med två hopfällbara metallbygglar lätt kan säras eller förslutas direkt från brevlådan ute på stan. Inom parentes: i Helsingfors gäller för de flesta lådor 16.00 som sista tömningstid; stopptider i brevnätet liknar f.ö. våra i Sverige. Det som var unikt var ett eget sorteringsfack där var och en deponerade sina arbetshandskar, vilket lär

minska förbrukningen.

Spiral

I Finland har man en storbrevsorteringsmaskin från Müller-Martini. Även där sker all sortering direkt i lådor. Men sorteringsprocessen i maskinen skiljer sig från våra SSM:er. Beroende på tillgång till tom låda sorteras en riktning ut - någonstans i maskinen; detta kallas för dynamisk sortering. Lådan förses även automatiskt med rätt lådetikett. Med intresse noterade vi att man för vidaretransport på lådtransportörsystemet (LTP) istället för hiss nyttjade en spiralformad transportör som lyfter upp lådor för vidaretransport till lastbärare. I Finland har

man sedan ett antal år goda erfarenheter med denna spiraltransportör. De låter mindre och är effektiva. I Nässjö och Årsta har man installerat dessa, Göteborg står på tur.

Japanska småbrevsmaskiner av märket NEC liknar kända Siemens och Alcatelmaskiner i Sverige. Vid inmatning och tömning av maskiner använder man (även för stora brev) gula finska (hel-) lådor som är något större än de vi använde i Sverige före 1996. Hjälpmedel som hydrauliska lyft saknas. Gummimattor används i viss utsträckning. FSM:er har sjätte facket minst lika högt placerat som hos oss.

Pyramidpulp

För videokodning använder man i Finland

fortfarande en pyramidliknande kodningspulp. Men man har vidareutvecklat dessa och de verkar vara bättre ur ergonomisk synpunkt än våra enkla kodningsplattor. Även de stolar som fanns på plats verkar mycket bra. Som kuriosum ska nämnas att några gamla AEG-pulpeter (från slutet på 80-talet) fanns kvar och att de användes. Som vanligt i videokodningsrum rådde det oenighet om man ska ha det mörkt eller ljusst i lokalen. I idrottshallen fanns många småfack uppställda för julkortsortering. Facken var av egen konstruktion och bestod av kartong. Manuella sorteringsfack gick inte att höja eller sänka, men några hade intressanta justerbara belysningsarmaturer.

Även om terminalen är till åren kommen, så var det välstädat. Temperaturen var förvånansvärt hög vid tillfället. Belysningen var tillräcklig, men något ålderdomlig. Personalrestaurangen verkar populär och personalen där omtyckt.

Text & bild:

**PO Brandeker, Jan-Eric Rönnqvist,
Bo Enar Karlsson**

PO Brandeker är ordförande i SEKO Posten Produktions Verksamhetskommitté. Jan-Eric Rönnqvist är huvudskyddsombud i Posten och Bo Enar Karlsson är huvudskyddsombud på Alvestaterminalen.

Presstopp! Presstopp!

Avtalet klart på Årsta

Den lokala lönerevisionen på Årsta avslutades lagom till Nationaldagen.

Det generella beloppet höjdes till 400 kr/mån och den nya "normlönen" blir 18.500 kr inklusive fridagstillägget. Nu når ändå inte alla upp till 18.500 kr på grund av det stora gapet mellan trappan och normlön, trots ny lönetrappa och en extra satsning på det "svarta hålet".

En nyhet för i år är att fridagstillägget lagts in i den fasta lönen.

Avtalet gäller från den 1 oktober 2004. De nya lönerna betalas ut på junilönen, likaså de åtta månadernas retroaktiva ersättning.

/JÅ

SEKO:s remissvar om postpolitikens mål: "Medborgarnas perspektiv, inte marknadens"

SEKO har lämnat ett remissvar på Lindh-utredningen (se nästa sida!).

• SEKO avvisar utredningens förslag om nya postpolitiska mål:

"Enligt SEKO:s uppfattning kan de postpolitiska målen rimligen inte sättas i något annat perspektiv än medborgarperspektivet. Utredningen konstaterar på flera ställen att dagens brevmarknad är en företagsmarknad, eftersom 96 procent av alla befordrade brev har företag som avsändare. SEKO vill i det sammanhanget påpeka att utan hushållen, det vill säga medborgarna, skulle det knappast finnas någon brevmarknad att tala om.

En förändring enligt utredningens förslag vore att flytta målen från ett medborgarperspektiv till ett marknadsperspektiv och dessutom detsamma som att upphöja konkurrensmedlet till mål. Av förslaget framgår också att en effektiv konkurrens skulle vara liktydigt med "flera aktörer". /.../ Eventuella förändringar i målen måste ske med utgångspunkt från att de förväntas innebära en förbättring för medborgarna. /.../

Utredningen föreslår en helt ny syftesparagraf i postlagen, som också innebär en utökad definition av posttjänster. /.../ Utredningens förslag ger dock inga som helst svar på frågan om vem som ska bedöma vad egentligen "största möjliga urval" innebär och vem som ska tillhandahålla urvalet. Återigen lyfter utredningen upp konkurrensmedlet och vill göra det till en del av syftet. Att döma av ordningsföljden är konkurrensen i sig viktigare än omfattningen av samhällets ansvar.

• SEKO avvisar bestämt alla funderingar på en upphandlingsmodell.

"Vid en upphandling kommer det att vara storstadsområdena som är intressanta för nya aktörer medan glesbygdsservicen tvingas på den nationella postoperatören. I och med att lönsamheten är tveksam, tror vi att intresset bland svenska företag skulle vara mycket begränsat. I stället befarar vi att de som möjligen skulle vara intresserade av att slå sig in på den svenska postmarknaden, främst är andra länders finansiellt starka nationella postföretag

som vill bevaka sina positioner inför det förestående öppnandet av EU:s postmarknad.

Även ur ett personalpolitiskt perspektiv avvisar vi en sådan upphandlingsmodell eftersom den riskerar att uppmuntra en utveckling mot dumpning av löne- och anställningsvillkor."

• SEKO avvisar utredningens förslag om avskaffande av prisregleringen.

"Förbundet finner det lite märkligt att utredningen ens lägger ett sådant förslag, med tanke på att samtliga tillfrågade, utom forskaren Peter Andersson, har angett att man vill ha prisregleringen kvar men att det behövs justeringar i konstruktionen./.../

SEKO menar att prisregleringssystemet måste ses över. Enhetsportot bör vara kvar men prisregleringen måste garantera täckning för de kostnader som uppstår vid utförande av den samhällsomfattande tjänsten."

SEKO kommenterar också ägarfrågan i sitt remissvar. Utredningen lägger inget förslag i den frågan "men det är inte särskilt svårt att utläsa att man efterlyser förändringar i ägarstrukturen", kommenterar SEKO, samtidigt som förbundet kritiserar statens otidighet i sin ägarroll. SEKO har i olika sammanhang krävt klarare samhällspolitiska mål för de statliga företagen.

• EU ska göra en utvärdering av postmarknaden 2006, innan man tar det avslutande steget mot fullständig omreglering 2009, då det sista av brevmonopolet ska förbjudas. SEKO framhåller i sitt remissyttrande att Sverige bör avvakta EU:s utvärdering innan man gör fler förändringar: "Sverige har redan varit "bäst i klassen" och det finns ingen anledning att springa iväg innan vi kan bedöma konsekvenserna fullt ut av det första steget".

Det man i det här sammanhanget kan efterlysa är att även SEKO borde ta det steg som Posten tagit, nämligen att ifrågasätta EU:s postdirektiv. Men då från en annan utgångspunkt än den Postens ledning valt! Omregleringspolitiken är åt h-e och det är hög tid att fackföreningsrörelsen sätter klackarna i backen.